

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33808
Nom	Mètodes i instruments de planificació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1318 - Grau de Geografia i Medi Ambient	Facultat de Geografia i Història	3	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1318 - Grau de Geografia i Medi Ambient	630 - Mètodes e Instruments de Planificació	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
ESCRIBANO PIZARRO, JAIME	195 - Geografia

RESUM

Es tracta d'ampliar i consolidar els coneixements adquirits en l'assignatura d'Ordenació del Territori a partir de l'aprofundiment en diversos aspectes, especialment mètodes generals de planificació. Aquesta assignatura aprofundeix en l'anàlisi de plans territorials, urbanístics i sectorials posant especial èmfasi en l'estudi de les etapes d'un pla i mètodes de cada etapa; eines de diagnòstic; determinació d'objectius i identificació i instrumentació de propostes. A més es pretén introduir a l'estudiant breument en aspectes relacionats amb la planificació estratègica o els estudis de paisatge i que aquest tingui nocions sobre tècniques de concertació i participació pública i, les tècniques d'avaluació de plans i programes.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És recomanable haver cursat prèviament el mòdul d'Ordenació del Territori o tenir coneixements bàsics en planificació territorial i urbanisme.

Coneixements mínims d'alguna llengüa estrangera com el francès, anglès, alemany, etc. que permeten a l'alumne llegir i comprendre textos en altres idiomes.

Coneixements mínims en ofimàtica que permeten a l'alumne entregar pràctiques, exercicis, resums, comentaris, etc. en format digital mitjançant els processadors de textos més habituals, i fins i tot fer

COMPETÈNCIES

1318 - Grau de Geografia i Medi Ambient

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat d'organització, planificació, gestió i avaluació.
- Comunicació oral i escrita en la llengua pròpia i coneixement d'una llengua estrangera.
- Resolució de problemes i presa de decisions. Disseny i gestió de projectes.
- Capacitat de treball individual.
- Capacitat de treball en equips de caràcter interdisciplinari.
- Compromís amb valors d'igualtat de gènere, interculturalitat, igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, cultura de la pau i valors democràtics, i solidaritat.
- Aprenentatge autònom, creativitat, capacitat d'iniciativa i esperit emprenedor. Capacitat de resoldre situacions imprevistes.
- Motivació per la qualitat en el treball, responsabilitat, honestat intel·lectual.
- Habilitats d'investigació.
- Metodologia i treball de camp.
- Dimensions temporal i espacial en l'explicació dels processos socials i territorials i mediambientals.
- Relació i síntesi de la informació territorial transversal.
- Adquirir els coneixements bàsics per a l'anàlisi i el diagnòstic de les polítiques públiques relacionades amb els aspectes geogràfics del medi ambient.
- Adquirir les tècniques bàsiques per al treball de camp en geografia i de manera singular la lectura i interpretació geogràfica del paisatge.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

L'assignatura pretén transmetre el coneixement dels principals mètodes i tècniques aplicats a l'ordenació del territori amb diferents enfocaments de planificació. L'estudiant, en finalitzar l'assignatura:

1. Reconeix i sap emprar adequadament els conceptes bàsics de planificació i ordenació territorial.
2. Coneix com es produeix a les diferents escales el procés de planificació, des de la europea a la regional i local.
3. Coneix i sap interpretar la normativa i els instruments d'ordenació territorial (fonamentalment els plans) a aquestes escales.
4. Disposa de la capacitat per posar-los en relació amb els d'ordenació del medi natural, veient les possibilitats de confluència o integració entre tots dos.
5. Comprèn i és capaç de pensar en termes de múltiples escales, entenent a més les relacions multinivell i la forma en què es produeixen (o no) i els seus efectes.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Teoria(es) de la planificació: evolució i tipus.

1. Evolució dels enfocaments i tipus de planificació
2. L'interès general en planificació
3. La participació pública i el paper del tècnic (planificador)
4. La participació pública en planificació
5. Exemples de participació pública en planificació: el Mapa de Gulliver i els estudis de paisatge
6. Planificar la localització de béns, serveis, equipaments i infraestructures
7. Buscant l'òptima localització: Lorenz-Gini i mètode SOLVER
8. La planificació estratègica

2. Tècniques de diagnòstic i prospectiva

1. Mètodes i fases de planificació territorial: inventari de tècniques
2. Anàlisi dels subsistemes territorials: cap al diagnòstic integrat
3. DAFO-CAME
4. Prospectiva i elaboració d'escenaris: el Mètode DELPHI
5. La capacitat d'acollida: matrius d'impacte i d'aptitud
6. El conflicte: l'arbre de problemes

3. Metodologies per a la planificació i seguiment/avaluació

1. La proposta del model territorial: l'arbre d'objectius
2. Generació, selecció i avaluació d'alternatives: anàlisi multicriteri
3. Seguiment i avaluació I: tipus i moments
4. Seguiment i avaluació II: indicadors
5. Tècniques de seguiment i d'avaluació II: l'entrevista
6. Tècniques de seguiment i d'avaluació III: Matriu de Leopold, EIA, EAE, EIT

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Pràctiques en aula informàtica	15,00	100
Altres activitats	15,00	100
Elaboració de treballs en grup	30,00	0
Elaboració de treballs individuals	5,00	0
Estudi i treball autònom	10,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	30,00	0
Resolució de casos pràctics	5,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

CLASSES PRESENCIALS: Es realitzarà una explicació mitjançant presentacions dels diferents continguts teòrics del temari.

TREBALL PERSONAL DE L'ESTUDIANT: Lectura d'articles i de documents.

PREPARACIÓ DE TREBALLS PRÀCTICS: S'hauran repassar i adquirir coneixements en mètodes de planificació.

REALITZACIÓ DE TREBALL EN EQUIP: Part de les pràctiques s'hauran de realitzar en equip. Part del temps de classe es dedicarà a la realització d'aquestes pràctiques.

TUTORIES: a) programades: en aquestes tutories el professor explicarà els continguts específics a desenvolupar per cada grup de treball. A més, es programaran diverses tutories per tal de preparar el treball de curs; b) no programades: es dedicaran a aclarir dubtes que poguessin haver sorgit durant el desenvolupament de les classes. També hi haurà presencials i no-presencials (via Moodle o e-mail).

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES: es plantejaran diverses opcions a principi de curs, si bé s'aprofitaran les possibilitats que permeten tant altres assignatures del Grau com la realitat del territori valencià. De realitzar-se, aquesta part de la matèria s'entén com a avaluació contínua i no es podrà recuperar si no es fa en el moment en què tingui lloc.

AVALUACIÓ

El model d'avaluació s'ajustarà als següents percentatges:

- Examen: 60%
- Treballs i pràctiques dirigides (individuals i / o en grup): 30%
- Activitats complementàries: seminaris, conferències, tutories específiques, etc: 10%

Per aprovar l'assignatura serà necessari haver superat l'examen final (amb 5 punts sobre 10).

El sistema de qualificacions seguirà la Normativa de la Universitat de València, aprovada pel Consell de Govern el dia 27 de gener de 2004. (D'acord amb els RR.DD. 1044/2003 i 1125/2003).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Benabent, M. (2015) Introducció a la teoria de la Planificació Territorial. Sevilla, Universidad de Sevilla, Secretariado de publicaciones.
- Farinós, J. (ed. y coord.) (2011) De la Evaluación Ambiental Estratégica a la Evaluación de Impacto Territorial. Reflexiones acerca de la tarea de evaluación. Valencia, PUV.
- Gómez Orea, D. (2007): Ordenación Territorial. Madrid, Mundi-Prensa/Agrícola Española.
- Pujades, R. i Font, J. (1998): Ordenación y planificación territorial. Madrid: Ed. Síntesis
- Rodríguez, R. (dir.) (2010): Ordenar para competir. La Coruña: Editorial Netbiblo
- García, M.J. (2015): Coordinación entre el planeamiento territorial y urbanístico. Aproximación al caso valenciano. Valencia. IIDL-PUV, Colección Estudios y Documentos, nº 15.
- Smith, D. M. (1980): Geografía Humana. Vilassar de Mar (Barcelona): Oikos-Tau.
- Esparcia, J. y Noguera J. (2000): Aproximación teórica-metodológica a la cultura evaluativa y la evaluación de programas de desarrollo rural. Cuadernos de Geografía, n 67/68, 77-101 pp.
- Muñoz Criado, A. (2012): Guía Metodológica. Estudios de Paisaje. Conselleria de Infraestructuras, Territorio y Medio Ambiente. Valencia.
- Del Canto, C. et al. (1988): Trabajos prácticos de Geografía Humana. Madrid: Ed. Síntesis.

Complementàries

- AA.VV. (2009): Manual de metodologies participatives. Madrid: Observatorio Internacional de Ciudadanía y Medio Ambiente Sostenible (CIMAS). www.redcimas.org/wordpress/wpcontent/uploads/2012/09/manual_2010.pdf
- Generalitat de Catalunya (2006): Guia bàsica per a l'elaboració de Plans de Mobilitat Sostenible
- Pascual i Esteve, J.M. (1999): La estrategia de las ciudades. Los planes estratégicos como instrumento: métodos, técnicas y buenas prácticas. Barcelona, Diputación de Barcelona.
- Burriel, E.L. (2009): La planificación territorial en la Comunidad Valenciana (1986-2009). Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y Ciencias sociales, vol. XIII, 306.
- Reques, P. (2006): Geodemografía: fundamentos conceptuales y metodológicos. Santander: servicio de Publicaciones, Universidad de Cantabria.
- AA.VV. (s.f.): Manual de Técnicas Participativas. Proyecto JALDA, Bolivia. Serie Guías y Manuales, documento 10. www.iirsa.org/admin_iirsa_web/Uploads/Documents/ease_taller08_m6_anexo2.pdf
- Noguera, J. (2016): Pensamiento y planificación estratégica territorial. En: Noguera, J. (ed.): La visión territorial y sostenible del desarrollo local: una perspectiva multidisciplinar. Vol. 1., pp. 111-139. Valencia: Universitat de València, Servei de Publicacions.
- Gallego, J. R. (2016): Desarrollo económico y diagnóstico territorial en regiones desarrolladas y en regiones en desarrollo. En: Noguera, J. (ed.): La visión territorial y sostenible del desarrollo local: una perspectiva multidisciplinar. Vol. 1., pp. 141-170. Valencia: Universitat de València, Servei de Publicacions.
- Cordera, R., Nogués, S., & González-González, E. (2019). El reto de incorporar indicadores en los sistemas de evaluación y seguimiento de los Planes Regionales de Ordenación Territorial en España. Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles, 81, 2726, 132. <http://dx.doi.org/10.21138/bage.2726>
- Nogué, J. Puigbert, L., Sala, P. y Bretcha, G. (2010): Paisatge i participació ciutadana. L'experiència dels catàlegs de paisatge de Catalunya. Observatori del Paisatge. Documents 01. Generalitat de Catalunya. Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació.
- Okada, J. (1998): Explicació del Mapa de Gulliver. En Setmana d'Estudis Urbans a Lleida: La ciutat fragmentada: grups socials, qualitat de vida y participació. Lleida: Universitat de Lleida, pp. 249-257.
- Ander-Egg, E. (1991): Introducción a la Planificación. Valencia: Área de Planificación, Conselleria de Treball i Seguretat Social, Direcció General Serveis Socials
- Elorrieta, B. (2014): La planificación territorial en el Estado español a la luz de las políticas territoriales europeas. De la teoría a la praxis. Tesis Doctoral dirigida por la Prof. Dolores Sánchez Aguilera y el Prof. Jorge Olcina Cantos. Universidad de Barcelona.
- Astigarraga, E. (2008): El método Delphi. San Sebastián: Universidad de Deusto.
- Carrera, M^a. C. y Méndez, R. (1993): El tratamiento estadístico y gráfico de la información. En Del Canto, C., Carrera, M^a. C., Gutiérrez, J., Méndez, R. y Pérez, M^a. C.: Trabajos Prácticos de Geografía Humana. Madrid: Síntesis, pp. 9-72.

- Segura, S. y Pedregal, B. (2017): Monitoring and evaluation framework for spatial plans: a Spanish case study. *Sustainability*, 9(10), 1706.

